

بررسی سازگاری و مقایسه عملکرد ارقام و لاین‌های کلزا در زرغان (فارس)

Performance of adaptation and yield trials of rape-seed cultivars in Zarghan (Fars)

شهپر مطلبی پور^۱، محمدرضا احمدی^۲ و لادن جوکار^۳

چکیده

در این آزمایش ۱۲ رقم و لاین کلزا (*Brassica napus* L.) به مدت دو سال زراعی (۷۶ و ۱۳۷۴) در مرکز تحقیقات کشاورزی فارس (زرغان) مورد ارزیابی قرار گرفتند. طرح آزمایشی در هر دو سال به صورت بلوک‌های کامل تصادفی با ۴ تکرار بود. هر رقم و لاین در چهار خط به طول شش متر با فاصله خطوط ۶۰ سانتیمتر و فاصله بوته روی خط چهار سانتیمتر کاشته شدند. نتایج نشان داد که بالاترین میزان عملکرد دانه (۶۷۰ کیلوگرم) و روغن (۸۷۸ کیلوگرم) در هکتار مربوط به رقم K.16 بود که رقمی از گروه یک صفر است. بالاترین میزان عملکردهای دانه و روغن متعلق به رقم Cobra از گروه دو صفر با تولید به ترتیب ۱۶۳۴ کیلوگرم و ۶۸۸ کیلوگرم در هکتار بود و با ارقام Falcon و Global تفاوت معنی‌داری نداشت. بین عملکردهای دانه و روغن، و بین تعداد کپسول در ساقه اصلی و تعداد کپسول در بوته همبستگی مثبت وجود داشت، اما بین ارتفاع بوته و تعداد دانه در هر کپسول همبستگی منفی به دست آمد.

واژه‌های کلیدی: کلزا، ارقام کلزا، آرایش کاشت و عملکرد روغن.

مقدمه

کلزا یکی از مهم‌ترین دانه‌های روغنی جهان است که عمدتاً در مناطق کانادا، اروپای شمالی، چین و هند در سطح نسبتاً زیادی کشت می‌شود (وایس، ۱۳۷۰). در ایران زراعت آن در چند سال اخیر در بعضی مناطق رونق یافته است. احمدی (۱۳۷۳، ۱۳۷۲، ۱۳۷۱) در طی چند سال آزمایش سازگاری ارقام کلزا در کرج، گروهی از آن‌ها را معرفی کرد که در این آزمایش نیز مورد استفاده قرار گرفته‌اند.

در استان فارس پژوهش جامع مکتوبی روی این گیاه انجام نگرفته است. در باجگاه، زواره (۱۳۷۷)، هشت ژنوتیپ کلزا و شلغم روغنی (*Brassica campestris* L.) را از نظر

تاریخ دریافت: ۷۸/۱۱/۲۴

۲- استاد پژوهش مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر کرج

۱- کارشناس مرکز تحقیقات کشاورزی فارس - زرغان

۳- پژوهنده مرکز تحقیقات کشاورزی فارس - زرغان